

VALSTS KONTROLE

Trešais revīzijas departaments

Skanstes iela 50, Rīga, LV-1013; tālr.+37123282272; e-pasts: pasts@lrvk.gov.lv

Rīgā

Datums skatāms dokumenta
paraksta laika zīmogā un
dokumenta numurs teksta failā

Revīzijas ieteikumu ieviešanas plāns lietderības revīzijā “Vai katram bērnam ir iespēja saņemt kvalitatīvu pamatizglītību, sekmējot ikviena skolēna izaugsmi?” Revīzijas grafiks Nr. 2.4.1-65/2024

Revidējamā vienība, kurai ir sniegts ieteikums: Izglītības un zinātnes ministrija.

Valsts kontroles noteiktie revidējamās vienības ziņošanas termiņi par veiktajām darbībām un panāktajām izmaiņām pēc ieteikumu ieviešanas: 02.01.2027., 02.01.2028., 02.01.2029., 02.01.2030., 02.01.2031.

Secinājums	Valsts kontroles ieteikums	Panāktās izmaiņas, ieviešot ieteikumu			Ieteikuma ieviešanas termiņš
		Rādītājs	Sākotnējā vērtība	Mērķa vērtība	
Izglītības un zinātnes ministrija					
Pamatizglītības standarts sniedz izglītības iestādēm neierobežotu brīvību mainīt mācību priekšmetus un stundu skaitu, un tas rada būtiskas atšķirības starp izglītības iestādēm.	1. Ieviest Pamatizglītības standartā¹ skaidras un pamatotas prasības par mācību	Pamatojums un ietekmes izvērtējums mācību stundu skaita izmaiņām	Nav pamatojuma un ietekmes izvērtējuma mācību stundu	Pamatotas un skaidras prasības un ierobežojumi mācību stundu skaita izmaiņām,	02.01.2031.

¹ MK 27.11.2018. noteikumi Nr. 747 “Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem”.

Secinājums	Valsts kontroles ieteikums	Panāktās izmaiņas, ieviešot ieteikumu			Ieteikuma ieviešanas termiņš
		Rādītājs	Sākotnējā vērtība	Mērķa vērtība	
Izglītojamajiem, kuriem centralizēto eksāmenu mācību priekšmetos stundu skaits nav palielināts, ir mazākas iespējas iestāties izvēlētajā vidējās izglītības iestādē salīdzinājumā ar izglītojamajiem, kuriem mācību stundu skaits šajos mācību priekšmetos ir bijis palielināts līdz pat 40 %. Turklāt izglītojamo likumiskie pārstāvji nevar paļauties, ka dzīvesvietai tuvākā izglītības iestāde nodrošinās vienlīdzīgu pamatizglītības satura apguvi.	priekšmetu un mācību stundu skaita izmaiņām.	un mācību priekšmeta integrēšanai citā mācību priekšmetā pamatizglītības programmās	skaita izmaiņām un mācību priekšmeta integrēšanai citā mācību priekšmetā	mācību priekšmeta integrēšanai citā mācību priekšmetā, un izvērtēta ietekme par izglītojamo vienlīdzīgām iespējām pamatizglītības satura apguvē	
		Publiski pieejama informācija par mācību stundu skaita izmaiņām un mācību priekšmeta integrēšanu citā mācību priekšmetā pamatizglītības programmās	Izglītojamo likumiskajiem pārstāvjiem publiski nav pieejama informācija par mācību stundu skaita izmaiņām un mācību priekšmeta integrēšanu citā mācību priekšmetā	90 % izglītības iestāžu, kas īsteno pamatizglītības programmas, vai to dibinātāju tīmekļvietnēs ir pieejama informācija par mācību stundu skaita izmaiņām un mācību priekšmeta integrēšanu citā mācību priekšmetā	
	Ieteikuma ieviešanai veicamās darbības				
1.1. Veikt mācību stundu skaita izmaiņu un mācību priekšmetu integrēšanas ietekmes uz izglītojamo mācību sniegumu novērtējumu.					Izglītības un zinātnes ministrija

Secinājums	Valsts kontroles ieteikums	Panāktās izmaiņas, ieviešot ieteikumu			Ieteikuma ieviešanas termiņš
		Rādītājs	Sākotnējā vērtība	Mērķa vērtība	
	1.2. Atbilstoši novērtējumam par izmaiņu ietekmi uz izglītojamo mācību sniegumu, Pamatizglītības standartā noteikt pamatotas prasības un ierobežojumus mācību stundu skaita izmaiņām un mācību priekšmetu integrēšanai.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā Valsts izglītības attīstības aģentūru
	1.3. Izglītības iestāžu dibinātājiem normatīvajā regulējumā noteikt pienākumu nodrošināt informācijas par mācību stundu izmaiņām un mācību priekšmeta integrēšanu citā mācību priekšmetā publisku pieejamību.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā Valsts izglītības attīstības aģentūru
<p>Pamatizglītības standartā iekļautie pamatizglītības programmu paraugi² nav pilnā apmērā īstenojami. Mācību priekšmetos noteiktajā mācību stundu skaitā nav iekļautas atkāpes, kas saistītas ar to, ka mācību stundas var nenotikt sakarā ar valsts svētkiem, alternatīvo dienu pasākumiem, kā arī centralizēto eksāmenu norisi.</p> <p>Iepriekš norādītais liecina, ka izglītojamajiem bija jāapgūst konkrēto mācību priekšmetu saturs ievērojami mazākā skaitā mācību stundu, nekā to paredz Pamatizglītības standarts un izglītības iestāžu mācību plāni. Tādejādi, revidentu vērtējumā, nav nodrošinātas vienlīdzīgas iespējas mācību satura kvalitatīvai apguvei.</p>	2. Nodrošināt faktiski notikušo mācību stundu atbilstību mācību plānā noteiktajam.	Faktiski notikušo mācību stundu skaita trijos mācību gados atbilstība mācību plānā noteiktajam mācību stundu skaitam	Faktiski notikušo mācību stundu skaits trijos mācību gados ir mazāks par mācību plānā noteikto līdz 46 %	Faktiski notikušo mācību stundu skaits trijos mācību gados ir ne mazāks par 90 % no mācību plānā noteiktā	02.01.2031.
		Pamatizglītības standartā ³ noteikts mācību stundu skaits	Pamatizglītības standartā noteiktais mācību stundu skaits katrā	Pamatizglītības standartā noteikts īstenojams mācību stundu skaits katrā mācību priekšmetā	

² MK 27.11.2018. noteikumu Nr. 747 "Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem" 11. pielikums.

³ MK 27.11.2018. noteikumi Nr. 747 "Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem".

Secinājums	Valsts kontroles ieteikums	Panāktās izmaiņas, ieviešot ieteikumu			Ieteikuma ieviešanas termiņš
		Rādītājs	Sākotnējā vērtība	Mērķa vērtība	
		katrā mācību priekšmetā	mācību priekšmetā pārsniedz izglītības iestāžu faktiskās iespējas to īstenot		
		Ieteikuma ieviešanai veicamās darbības			Darbības īstenotājs
		2.1. Pārvērtēt Pamatizglītības standartā mācību priekšmetiem noteikto mācību stundu skaitu un attiecīgi pamatizglītības satura prasības, veicot grozījumus normatīvajos aktos.			Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Valsts izglītības attīstības aģentūru
		2.2. Noteikt robežvērtību, līdz kurai ir pieļaujamas faktisko mācību stundu skaita izmaiņas pret plānotajām mācību stundām.			Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Valsts izglītības attīstības aģentūru
		2.3. Ieviest risinājumus, lai mazinātu eksāmenu norises ietekmi uz mācību procesa nodrošināšanu izglītības iestādēs.			Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Valsts izglītības attīstības aģentūru
		2.4. Izvērtēt vajadzību un atbilstoši tai nodrošināt pedagogiskā personāla sastāvā jaunu amatu "skolotājs-aizvietotājs".			Izglītības un zinātnes ministrija
		2.5. Sistemātiski iegūt informāciju par faktisko mācību stundu skaitu izglītības iestādēs.			Izglītības un zinātnes ministrija

Secinājums	Valsts kontroles ieteikums	Panāktās izmaiņas, ieviešot ieteikumu			Ieteikuma ieviešanas termiņš
		Rādītājs	Sākotnējā vērtība	Mērķa vērtība	
	2.6. Īstenot sistemātiskus un efektīvus uzraudzības pasākumus pār faktisko mācību stundu skaita atbilstību mācību plānā noteiktajam.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar dibinātājiem un Izglītības kvalitātes valsts dienests
<p>Izglītojamo mācību un atbalsta vajadzību noteikšanā Latvijā pastāv atšķirīgas pieejas, turklāt joprojām nav nodrošināts tāds atbalsts, lai efektīvi reaģētu uz katra izglītojamā vajadzībām.</p> <p>Pēdējos trīs mācību gadus Izglītības un zinātnes ministrija nav nodrošinājusi valsts līmeņa diagnosticējošo vai monitoringa darbu 3. un 6. klasei izstrādi un īstenošanu, tādēļ iztrūkst visaptveroša un salīdzināma informācija par izglītojamo sniegumu šajās klašu grupās. Savukārt, izvērtējot gan diagnosticējošās, gan formatīvās vērtēšanas praksi izlases izglītības iestādēs, jāsecina, ka šie instrumenti ne vienmēr tiek efektīvi izmantoti, lai pedagogiem un izglītojamajiem savlaicīgi sniegtu nepieciešamo informāciju mācību snieguma uzlabošanai. Izglītības iestādēm iztrūkst arī vienotas izpratnes, pieejas un efektīvu rīku, lai novērtētu izglītojamo ieradumus un prasmes, kas ietekmē mācību sniegumu.</p> <p>Lai gan katra izglītojamā izaugsme ir mērķis, kas noteikts arī Pamatizglītības standartā, tomēr</p>	3. Nodrošināt valsts līmeņa monitoringa darbu izstrādi un īstenošanu, kā arī rīkus izglītojamo mācību un atbalsta vajadzību apzināšanai.	<p>Valsts līmeņa monitoringa darbu izstrāde un īstenošana pirmsskolas noslēgumā, 3. un 6. klasē tekstpratībā un rēķinpratībā</p> <p>Rīku (testu, anketu u.c.) pieejamība pedagogiem izglītojamo mācību snieguma ietekmējošo faktoru un izaugsmes (ieradumi, mācību plānošana u. c.) novērtēšanai</p>	<p>Nav īstenoti valsts līmeņa diagnosticējošie un monitoringa darbi pirmsskolas noslēgumā, 3. un 6. klasē</p> <p>Pedagogiem nav pieejami rīki izglītojamo mācību snieguma ietekmējošo izaugsmes vērtēšanai</p>	<p>Ikgadējo valsts līmeņa monitoringa darbu īstenošana pirmsskolas noslēgumā, 3. un 6. klasē tekstpratībā un rēķinpratībā (u. c., ja nepieciešams)</p> <p>Izstrādāti un pedagogiem pieejami rīki izglītojamo ieradumu, mācību plānošanas, iegaumēšanas stratēģiju, palīdzības un papildu informācijas meklēšanas, lasīšanas stratēģiju,</p>	02.01.2030.

Secinājums	Valsts kontroles ieteikums	Panāktās izmaiņas, ieviešot ieteikumu			Ieteikuma ieviešanas termiņš
		Rādītājs	Sākotnējā vērtība	Mērķa vērtība	
izglītības iestādēm nav skaidras un vienotas izpratnes, kā izglītojamo izaugsmi vērtēt.		pamatizglītības posmā dalījumā pa klašu grupām		izaugsmes novērtēšanai	
	Ieteikuma ieviešanai veicamās darbības				Darbības īstenotājs
	3.1. Normatīvajā regulējumā noteikt regulāru monitoringa darbu īstenošanu pirmsskolas noslēgumā, 3. un 6. klasē vismaz tekstpratībā un rēķinpratībā.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Valsts izglītības attīstības aģentūru
	3.2. Veikt regulāru īstenoto monitoringa darbu rezultātu analīzi, lai noteiktu un īstenotu nepieciešamos pasākumus izglītojamo mācību snieguma uzlabošanai.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Valsts izglītības attīstības aģentūru
	3.3. Nodrošināt rīkus vismaz izglītojamo ieradumu, mācību plānošanas, iegaumēšanas stratēģiju, palīdzības un papildu informācijas meklēšanas, lasīšanas stratēģiju un izaugsmes novērtēšanai.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Valsts izglītības attīstības aģentūru
3.4. Nodrošināt rīku pieejamību izglītības iestāžu, kas īsteno pamatzglītības programmas, pedagogiem.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Valsts izglītības attīstības aģentūru	

Secinājums	Valsts kontroles ieteikums	Panāktās izmaiņas, ieviešot ieteikumu			Ieteikuma ieviešanas termiņš				
		Rādītājs	Sākotnējā vērtība	Mērķa vērtība					
Finansēšanas modelis “Programma skolā” nav balstīts uz reālajām izglītojamo atbalsta vajadzībām, tādēļ nav pārliecības par valsts budžeta mērķdotācijas pietiekamību nepieciešamā atbalsta personāla nodrošināšanai. Par to liecina arī revīzijā konstatētais, ka atbalsta personāla laiks vienam izglītojamajam ir ļoti ierobežots.	4. Nodrošināt, ka izglītības iestādēs ir nepieciešamais personāls⁴ katrā izglītojamā atbalsta vajadzībai nodrošināšanai.	Atbalsta personāla pieejamība izglītības iestādēs	Normatīvajā regulējumā ⁵ noteiktais atbalsta personāla finansēšanas princips nav balstīts apzinātās izglītojamo atbalsta vajadzībās	Normatīvajā regulējumā ⁶ : - noteiktais atbalsta personāla finansēšanas princips ir balstīts apzinātās izglītojamo atbalsta vajadzībās; - un atbilstoši izglītojamo atbalsta vajadzībām ir noteiktas atbalsta personāla slodzes	02.01.2031.				
					Ieteikuma ieviešanai veicamās darbības				Darbības īstenotājs
					4.1. Apzināt pamatizglītības posma izglītojamo atbalsta vajadzības (pētījumi, izglītības iestāžu sniegta informācija par izglītojamo skaitu, kuriem nepieciešami atbalsta pasākumiem u. c.).				Izglītības un zinātnes ministrija
4.2. Normatīvajā regulējumā ⁷ noteikt tādu atbalsta personāla slodzi, kas, pamatojoties uz apzinātajām izglītojamo atbalsta vajadzībām, nodrošina nepieciešamā atbalsta sniegšanu.				Izglītības un zinātnes ministrija					

⁴ MK 05.07.2016. noteikumu Nr. 445 “Pedagogu darba samakas noteikumu” 31. punkts.

⁵ MK 21.06.2022. noteikumi Nr. 376 “Kārtība, kādā aprēķina un sadala valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs”.

⁶ MK 21.06.2022. noteikumi Nr. 376 “Kārtība, kādā aprēķina un sadala valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs”.

⁷ MK 21.06.2022. noteikumi Nr. 376 “Kārtība, kādā aprēķina un sadala valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs”.

Secinājums	Valsts kontroles ieteikums	Panāktās izmaiņas, ieviešot ieteikumu			Ieteikuma ieviešanas termiņš
		Rādītājs	Sākotnējā vērtība	Mērķa vērtība	
Kopumā izglītības iestādēs nav izveidota atbalsta sistēma izglītojamo talanta identificēšanai un attīstīšanai. Izglītības iestādes izglītojamo talanta identificēšanai un attīstīšanai īsteno atsevišķus fragmentārus pasākumus, to apjoms ir nevienmērīgs – atkarīgs no ES struktūrfondu projektu īstenošanas termiņiem, pieejamā finansējuma un izglītības iestādes dalības projektos. Turklāt izglītības iestāžu īstentie pasākumi pārsvarā ir vērsti uz izglītojamo sagatavošanu dalībai olimpiādēs un konkursos.	5. Nodrošināt, ka izglītības iestādēs ir izveidota efektīva sistēma izglītojamo talanta identificēšanai un attīstībai.	Vispārējās izglītības iestāžu, kas īsteno pamatizglītības programmas, īpatsvars, kurās ir izveidota sistēma izglītojamo talanta identificēšanai un attīstībai	Izglītības iestādēs nav izveidota sistēma, kas nodrošina izglītojamo talanta identificēšanu un attīstīšanu, iztrūkstot vairākiem sistēmas elementiem (koordinators, stratēģija, atbalsta komanda)	90 % izglītības iestāžu ir izveidotas efektīvas sistēmas talanta identificēšanai un attīstībai (ir konstatējami visi sistēmas elementi)	02.01.2031.
	Ieteikuma ieviešanai veicamās darbības				Darbības īstenotājs
		5.1. Izstrādāt un ieviest vienotu jēdziena “talantīgs izglītojams” definīciju.			

Secinājums	Valsts kontroles ieteikums	Panāktās izmaiņas, ieviešot ieteikumu			Ieteikuma ieviešanas termiņš
		Rādītājs	Sākotnējā vērtība	Mērķa vērtība	
	5.2. Nodrošināt vienotu izpratni un publiski pieejamu informāciju (vismaz Izglītības un kvalitātes dienesta tīmekļvietne) par sistēmu izglītojamo talanta identificēšanai un attīstībai, ietverot sistēmas elementu raksturojumu – kas izglītības iestādē veido efektīvu izglītojamo talanta identificēšanas un attīstīšanas sistēmu.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Izglītības kvalitātes valsts dienestu, Valsts izglītības attīstības aģentūru, pašvaldībām, izglītības iestādēm un to dibinātājiem
	5.3. Sistēmas talanta identificēšanai un attīstīšanai izglītības iestādēs novērtējumu veikt akreditējot izglītības iestāžu darbību.				Izglītības kvalitātes valsts dienests
Izglītības iestādēs nav izstrādāta vienota pieeja tam, kā apzināt un noteikt jomas, kurās izglītojamie ar vidēju un labu mācību sniegumu ar papildu atbalstu vēlētos sasniegt augstākus mācību snieguma rezultātus un kā organizēt un sniegt atbalstu mācību snieguma uzlabošanai šajās jomās. Lai arī izglītības iestādēm ir jānodrošina atbilstoši atbalsta mehānismi, faktiski tas notiek pēc paša izglītojamā iniciatīvas (ja izglītojamais tādu izrāda), pedagoga vai izglītojamā vecāku pamudinājuma.	6. Nodrošināt, ka izglītības iestādēs ir izveidota efektīva sistēma izglītojamo ar vidēju, labu un zemu sniegumu izaugsmei.	Izglītojamie (15 gadu vecumā) ar augstiem mācību rezultātiem (<i>PISA</i> – 5. un 6. kompetences līmenis): 1) lasīšanā 2) matemātikā 3) dabaszinātnēs	1) 4,2 % 2) 6,4 % 3) 5,2 % (<i>PISA</i> 2022) ⁸	Ne mazāk kā 1) 9 %, 2) 11 %, 3) 7 % (<i>PISA</i> 2028) ⁹	02.01.2031.

⁸ OECD. “*PISA 2022 Results (Volume I): The State of Learning and Equity in Education*”. Pieejams: <https://gpseducation.oecd.org/IndicatorExplorer?plotter=h5&query=2>

⁹ Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.–2027. gadam “Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai” (apstiprinātas ar MK 22.06.2021. rīkojumu Nr. 436 “Par Izglītības attīstības pamatnostādņēm 2021.–2027. gadam”), politikas rezultāts Nr. 2.2., plānotā vērtība 2027. gadā.

Secinājums	Valsts kontroles ieteikums	Panāktās izmaiņas, ieviešot ieteikumu			Ieteikuma ieviešanas termiņš
		Rādītājs	Sākotnējā vērtība	Mērķa vērtība	
Valsts kontrole secina, ka izglītības iestāžu sniegtais atbalsts izglītojamajiem ar zemu sniegumu nav efektīvs, jo tikai retos gadījumos novērojama izlasē iekļauto izglītojamo mācību snieguma uzlabošanās. Daļa izglītojamo 2023./2024. mācību gada 9. klases noslēgumā nenokārtoja kādu no valsts centralizētajiem eksāmeniem, jo nesaņēma savlaicīgu un pietiekamu atbalstu mācību procesā. Pazīmes, ka izglītojamam atbalsts ir nepieciešams, izglītības iestāde varēja identificēt jau 6. klasē un pat 3. klasē.		Skolēni (15 gadu vecumā) ar zemiem mācību rezultātiem (zemāk par <i>PISA</i> 2. kompetences līmeni): 1) lasīšanā 2) matemātikā 3) dabaszinātnēs	1) 22,8 % 2) 22,2 % 3) 16,5 % (<i>PISA</i> 2022) ¹⁰	Ne vairāk kā 14 % visās kompetencēs (<i>PISA</i> 2028) ¹¹	
	Ieteikuma ieviešanai veicamās darbības				Darbības īstenotājs
	6.1. Nodrošināt izglītības iestādēs vienotu pieeju: (1) kā apzināt un noteikt jomas, kurās izglītojamie ar vidēju un labu mācību sniegumu ar papildu atbalstu vēlas sasniegt augstākus mācību snieguma rezultātus un (2) kā organizēt un sniegt atbalstu izglītojamiem mācību snieguma uzlabošanai šajās jomās.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Izglītības kvalitātes valsts dienestu un Valsts izglītības attīstības aģentūru
	6.2. Akreditācijas laikā veikt novērtējumu par vienotās pieejas ieviešanu izglītības iestādēs izglītojamajiem ar vidēju un labu mācību sniegumu atbalstam.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Izglītības kvalitātes

¹⁰ OECD. "PISA 2022 Results (Volume I): The State of Learning and Equity in Education". Pieejams: <https://gpseducation.oecd.org/IndicatorExplorer?plotter=h5&query=2>

¹¹ Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.–2027. gadam "Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai" (apstiprinātas ar MK 22.06.2021. rīkojumu Nr. 436 "Par Izglītības attīstības pamatnostādnēm 2021.–2027. gadam"), politikas rezultāts Nr. 2.3., plānotā vērtība 2027. gadā.

Secinājums	Valsts kontroles ieteikums	Panāktās izmaiņas, ieviešot ieteikumu			Ieteikuma ieviešanas termiņš
		Rādītājs	Sākotnējā vērtība	Mērķa vērtība	
					valsts dienestu un Valsts izglītības attīstības aģentūru
	6.3. Noteikt indikatorus/indikatoru kopumu izglītojamo mācību sniegumam pamatizglītībā, kuriem iestājoties izglītības iestādei ir jāsniedz izglītojamajiem noteikts atbalsts mācību snieguma uzlabošanai. Nepieciešamības gadījumā rosināt grozījumus normatīvajā regulējumā.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Izglītības kvalitātes valsts dienestu un Valsts izglītības attīstības aģentūru
	6.4. Noteikt obligāto atbalsta pasākumu minimumu, kas izglītības iestādei ir jāsniedz izglītojamajam, kura mācību sniegumus atbilst noteiktajiem indikatoriem/indikatoru kopumam. Nepieciešamības gadījumā iniciēt grozījumus normatīvajā regulējumā.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Izglītības kvalitātes valsts dienestu un Valsts izglītības attīstības aģentūru
Revīzijā konstatētais augstais mācību stundu kavējumu skaits, liecina, ka līdzšinējā pieeja, ka izglītības iestāde pati nosaka, kādi un cik mācību stundu kavējumi ir attaisnojami, nenodrošina vēlamu rezultātu – mācību stundu kavējumu skaita samazināšanos. Ņemot vērā starptautiskajos pētījumos norādīto par kavējumu ietekmi uz	7. Izstrādāt efektīvu mehānismu mācību stundu kavējumu mazināšanai un uzraudzībai.	Vidējais kavējumu skaits mācību gadā uz vienu izglītojamo, kas mācās vispārējās	64 mācību stundu kavējumi (bāze) (2024./2025. mācību gads) ¹²	Samazinās ne mazāk kā par 5 % mācību gadā (2028./2029. mācību gads) ¹³	02.01.2031.

¹² VIIS dati, Izglītojamo kavējumu skaits pamata un vidējās vispārējās un profesionālās izglītības programmās 2024/2025, vidējais kavējumu skaits uz vienu izglītojamo.

¹³ Mērķa vērtības aprēķins: Pieņemts, ka kavējumu skaits jāsamazina par neattaisnoto kavējumu skaitu un tāda paša apjoma attaisnoto kavējumu skaitu. Tā kā neattaisnoto kavējumu īpatsvars 2024./2025. mācību gadā bija 7,5 %, tad, attiecinot šo kavējumu īpatsvaru arī uz attaisnotajiem kavējumiem, iegūta kopējā mērķa vērtība 15 % kavējumu samazinājums 3 gadu periodā, kas ir 5 % mācību gadā.

Secinājums	Valsts kontroles ieteikums	Panāktās izmaiņas, ieviešot ieteikumu			Ieteikuma ieviešanas termiņš
		Rādītājs	Sākotnējā vērtība	Mērķa vērtība	
izglītojamo mācību sniegumu un priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, valstī ir jārod vienots risinājums mācību stundu kavējumu skaita mazināšanai.		izglītības iestādē pamatizglītības posmā			
	Ieteikuma ieviešanai veicamās darbības				Darbības īstenotājs
	7.1. Izstrādāt dokumentu, kas visām izglītības iestādēm nosaka vienotus principus: (1) kādi mācību stundu kavējumi uzskatāmi par attaisnojamiem un pamatotiem; (2) kādi dokumenti jeb apliecinājumi attiecīgajiem mācību stundu kavējumiem ir nepieciešami. Tajā skaitā, noteikt vienotu kārtība kavējumu uzskaitē pa kavējumu iemesliem “slimības dēļ” un “citi iemesli”.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Izglītības kvalitātes valsts dienestu
Revīzijā secināts, ka izglītības kvalitātes ārējā uzraudzība jeb akreditācija izmaksā vairāk un ne vienmēr sniedz pārlicību par izglītības iestādes darbības kvalitāti. Akreditācijas periods uz sešiem gadiem ir nesamērīgi ilgs laiks no pamatizglītības deviņu gadu posma, ja izglītības iestādē ir konstatēti būtiski trūkumi izglītības procesa nodrošināšanā. Turklāt, revidentu vērtējumā, akreditācijas esamība neapliecina, ka dzīvesvietai tuvākajā izglītības iestādē ir iespēja saņemt vienlīdz kvalitatīvu izglītību.	8. Pilnveidot akreditācijas organizēšanas un veikšanas procesu, nodrošinot pamatotu, objektīvu un izmaksu efektīvu izglītības kvalitātes novērtējumu izglītības iestādēs.	Diferencēta pieeja akreditācijai un tās piešķiršanas laikam	6 gadi	Izglītības iestādēm ar labiem, ļoti labiem un izciliem rezultātiem akreditācijas periods ir garāks nekā tām, kuru darbībā konstatēti trūkumi, nepilnības un neatbilstības	02.01.2029.

Secinājums	Valsts kontroles ieteikums	Panāktās izmaiņas, ieviešot ieteikumu			Ieteikuma ieviešanas termiņš
		Rādītājs	Sākotnējā vērtība	Mērķa vērtība	
		Vispārējās izglītības iestāžu akreditācijas izmaksas gadā	273 000 <i>euro</i> ¹⁴	Samazinās ne mazāk kā par 30 % ¹⁵	
	Ieteikuma ieviešanai veicamās darbības				Darbības īstenotājs
	8.1. Izstrādāt akreditācijas pieeju atbilstoši izglītības ieguves formai.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Izglītības kvalitātes valsts dienestu
	8.2. Normatīvajā regulējumā paredzēt diferencētu pieeju izglītības iestāžu akreditācijai un tās piešķiršanas laikam.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Izglītības kvalitātes valsts dienestu
	8.3. Normatīvajā regulējumā noteikt vispārējās izglītības iestādes akreditācijas izmaksas atkarībā no diferencētās pieejas.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Izglītības kvalitātes valsts dienestu
Izglītības attīstības plānošana Latvijā notiek dažādos līmeņos – valsts, pašvaldību un izglītības		Birokrātiskā sloga	Izglītības iestādēm	Samazinātas izglītības iestādēm	02.01.2031.

¹⁴ Kopējās pašvaldību izmaksas 2024. gadā par 87 vispārējās izglītības iestāžu akreditāciju un/vai vadītāju profesionālās darbības novērtēšanu.

¹⁵ Latvijas Republikas Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 04.06.2025. sēdes protokols Nr. 141.1.9/5-38-14/25 un Izglītības kvalitātes valsts dienesta prezentācija “Priekšlikumi tiesību aktu grozījumiem izglītības kvalitātes vērtēšanā”, kurā Izglītības kvalitātes valsts dienests publiski puda informāciju, ka ieviešot diferencēto pieeju izmaksas samazināsies par 30 – 40 %.

Secinājums	Valsts kontroles ieteikums	Panāktās izmaiņas, ieviešot ieteikumu			Ieteikuma ieviešanas termiņš
		Rādītājs	Sākotnējā vērtība	Mērķa vērtība	
<p>iestāžu. Taču šie līmeņi nav savstarpēji sasaistīti un lielākoties orientēti uz atšķirīgu rezultātu sasniegšanu. Pašvaldību un izglītības iestāžu attīstības plānošanas dokumentos bieži vien nav saskaņoti mērķi un prioritātes, kā arī trūkst rezultatīvo rādītāju, kas ļautu novērtēt progresu un efektivitāti. Izglītības iestāžu attīstības plāni ir vispārīgi un neefektīvi.</p> <p>Turklāt, izvirzot apjomīgas prasības izglītības ekosistēmas attīstības stratēģijas izstrādei, bet nenodrošinot tam atbalstu un izmantojamo datu kvalitāti izglītības kvalitātes monitoringa rīkos – risku identificēšanas rīkā un skolu tīkla efektivitātes monitoringa rīkā –, un nenodrošinot risku identificēšanas rīka darbību, lielākā daļa pašvaldību izglītības ekosistēmas attīstības stratēģiju izstrādi nodeva ārpus pakalpojuma, izlietojot gandrīz pusmiljonu <i>euro</i>.</p>	<p>9. Optimizēt normatīvajā regulējumā¹⁶ un citos dokumentos¹⁷ noteiktās prasības izglītības attīstības plānošanā pašvaldībām un izglītības iestādēm.</p>	<p>mazināšana izglītības iestāžu attīstības plānošanā un darbības izvērtēšanā</p>	<p>normatīvajā regulējumā¹⁸ noteikts pienākums izstrādāt attīstības plānu, ikgadējo darba plānu, pašnovērtējuma ziņojumu</p>	<p>obligāti izstrādājamo dokumentu skaits un prasības dokumentu saturam</p>	
		<p>Birokrātiskā un finansiālā sloga mazināšana pašvaldībām izglītības attīstības plānošanas dokumentu izstrādē</p>	<p>Lielākā daļa pašvaldību izglītības ekosistēmas attīstības stratēģiju izstrādi nodeva ārpus pakalpojuma</p>	<p>90 % pašvaldību pašas izstrādā izglītības attīstības ekosistēmas stratēģiju (nav obligāta atsevišķa dokumenta izstrāde – pašvaldība var iekļaut izglītības ekosistēmas attīstības stratēģiju citos pašvaldības attīstības</p>	

¹⁶ Izglītības likuma 17. panta trešās daļas 1.¹ punkts, 18. panta otrās daļas 1. punkts un 30. panta 3.⁵ daļa. MK 10.08.2021. noteikumu Nr. 528 “Vispārējās izglītības iestāžu un profesionālās izglītības iestāžu pedagoģiskā procesa un eksaminācijas centru profesionālās kvalifikācijas ieguves organizēšanai obligāti nepieciešamā dokumentācija” 2. punkts, 2.2., 2.3. un 2.4. apakšpunkts.

¹⁷ Izglītības kvalitātes valsts dienesta projekta Nr. 8.3.4.0/16/I/001 “Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai” ietvaros izstrādātais dokuments “Izglītības ekosistēmas attīstības stratēģijas struktūra un vadlīnijas Latvijas pašvaldībām”.

¹⁸ MK 10.08.2021. noteikumu Nr. 528 “Vispārējās izglītības iestāžu un profesionālās izglītības iestāžu pedagoģiskā procesa un eksaminācijas centru profesionālās kvalifikācijas ieguves organizēšanai obligāti nepieciešamā dokumentācija” 2. punkts, 2.2., 2.3. un 2.4. apakšpunkts.

Secinājums	Valsts kontroles ieteikums	Panāktās izmaiņas, ieviešot ieteikumu			Ieteikuma ieviešanas termiņš
		Rādītājs	Sākotnējā vērtība	Mērķa vērtība	
				plānošanas dokumentos)	
	Ieteikuma ieviešanai veicamās darbības				Darbības īstenotājs
	9.1. Izvērtēt normatīvajā regulējumā izglītības iestādēm noteiktās prasības obligātās dokumentācijas sagatavošanai attīstības, darbības plānošanā un pašvērtēšanā (saturs un apjoms). Atbilstoši izvērtējumam, iniciēt grozījumus normatīvajā regulējumā.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar pašvaldībām, izglītības iestādēm un to dibinātājiem
	9.2. Izvērtēt normatīvajā regulējumā un vadlīnijās "Izglītības ekosistēmas attīstības stratēģijas struktūra un vadlīnijas Latvijas pašvaldībām" pašvaldību izglītības pārvaldēm noteikto prasību izglītības ekosistēmas attīstības stratēģijas izstrādei samērību un nepieciešamības gadījumā precizēt vadlīnijās iekļautās prasības un iniciēt grozījumus normatīvajā regulējumā.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar pašvaldībām, izglītības iestādēm un to dibinātājiem
	9.3. Īstenot mācības pašvaldību izglītības pārvalžu pārstāvjiem par izglītības ekosistēmas attīstības stratēģijas izstrādei izvirzītajām prasībām un to izpildi.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar pašvaldībām, izglītības iestādēm un to dibinātājiem
Joprojām nav pieejami pilnīgi un patiesi dati izglītības attīstības plānošanai un kvalitātes uzraudzībai. IZM izstrādāto risku identificēšanas rīku nevar izmantot ne iekšējam, ne ārējam izglītības	10. Nodrošināt pilnvērtīgu risku identificēšanas rīka darbību un skolu tīkla efektivitātes monitoringa rīka izmantojamību.	Risku identificēšanas rīka aprēķinātās vērtības sniedz patiesu, aktuālu un salīdzināmu	Risku identificēšanas rīka rādītāju aprēķinā izmanto nepilnīgus,	Risku identificēšanas rīka rādītāju: (1) aprēķins atbilst metodikai;	02.01.2031.

Secinājums	Valsts kontroles ieteikums	Panāktās izmaiņas, ieviešot ieteikumu			Ieteikuma ieviešanas termiņš
		Rādītājs	Sākotnējā vērtība	Mērķa vērtība	
<p>kvalitātes monitoringam, jo tajā noteikto rādītāju aprēķinam izmanto nepilnīgus datus.</p> <p>Lai arī pašvaldībām ir pieejams skolu tīkla efektivitātes monitoringa rīks, tomēr arī tas netiek izmantots.</p>		informāciju par izglītības kvalitātes riska līmeni izglītības iestādēs	neatbilstošus datus par izglītojamo ilgstoši neattaisnotiem kavējumiem un pieejamo atbalstu, kā arī neņem vērā izglītības iestādes īstenotās pamatzglītības programmas veidu un izglītības ieguves formu	(2) aprēķinā izmanto pilnīgus un atbilstošus datus ¹⁹ ; (3) ņemts vērā izglītības iestādes īstenoto pamatzglītības programmu veids un izglītības ieguves forma	
		Risku identificēšanas rīka un skolu tīkla efektivitātes monitoringa rīka pielietošana izglītības iestāžu	Risku identificēšanas rīku un skolu tīkla efektivitātes monitoringa rīku neizmanto izglītības iestāžu paškontrolei,	Risku identificēšanas rīku un skolu tīkla efektivitātes monitoringa rīku izmanto Izglītības kvalitātes valsts dienests, veicot izglītības kvalitātes regulāru ārēju	

¹⁹ Izglītojamo ilgstoši neattaisnoti kavējumi, atbalsta personāls un tā slodze, kas nodrošināts arī no ES struktūrfondu projektiem, tehniskā personāla finansējuma vai nodarbināts citā pašvaldības institūcijā.

Secinājums	Valsts kontroles ieteikums	Panāktās izmaiņas, ieviešot ieteikumu			Ieteikuma ieviešanas termiņš
		Rādītājs	Sākotnējā vērtība	Mērķa vērtība	
		paškontrolei, izglītības kvalitātes regulāram ārējam monitoringam, pašvaldību izglītības attīstības plānošanai un novērtēšanai	ārējam izglītības kvalitātes risku monitoringam, pašvaldību izglītības attīstības plānošanai un novērtēšanai	monitoringu, izglītības iestāžu akreditāciju, un 90 % pašvaldību un izglītības iestāžu izglītības attīstības plānošanai un novērtēšanai	
		Ieteikuma ieviešanai veicamās darbības			Darbības īstenotājs
		10.1. Nodrošināt datu migrāciju no izglītības iestāžu skolvadības sistēmām uz Valsts izglītības informācijas sistēmu.			Izglītības un zinātnes ministrija
		10.2. Iniciēt izmaiņas normatīvajā regulējumā, paredzot pienākumu Valsts izglītības informācijas sistēmā ievadīt pilnīgu informāciju par izglītības iestādei pieejamo un nodrošināto atbalsta personālu un to slodzi. Ja nepieciešams, pielāgot Valsts izglītības informācijas sistēmas funkcionalitāti šādas informācijas ievadei un uzkrāšanai.			Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar pašvaldībām, izglītības iestādēm un to dibinātājiem
		10.3. Īstenot pārbaudi par risku identificēšanas rīka rādītāju aprēķina atbilstību metodikai un nepieciešamības gadījumā veikt rīka pilnveidošanu, nodrošinot, ka rādītāju aprēķinā ņem vērā vismaz izglītības iestāžu īstenotās programmas, izglītības ieguves formu, pilnīgu un patiesu informāciju par izglītības iestādēs pieejamo atbalsta personālu (ja nepieciešams arī citu informāciju).			Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Izglītības kvalitātes valsts dienestu

Secinājums	Valsts kontroles ieteikums	Panāktās izmaiņas, ieviešot ieteikumu			Ieteikuma ieviešanas termiņš
		Rādītājs	Sākotnējā vērtība	Mērķa vērtība	
	10.4. Iniciēt nepieciešamās izmaiņas normatīvajā regulējumā, lai nodrošinātu risku identificēšanas rīka izmantošanu Izglītības kvalitātes valsts dienesta funkciju izpildei.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Izglītības kvalitātes valsts dienestu
	10.5. Nodrošināt ikgadēju profesionālo pilnveidi izglītības pārvaldes speciālistiem un skolu vadības komandām par risku identificēšanas rīku un skolu tīkla efektivitātes monitoringa rīka izmantošanu pašvaldību un izglītības iestāžu pārstāvjiem regulārai attīstības plānošanas un pašvērtēšanas nodrošināšanai.				Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Izglītības kvalitātes valsts dienestu, pašvaldībām, izglītības iestādēm un to dibinātājiem

Jēdzienu/terminu skaidrojumi

Jēdziens/termins	Skaidrojums
Izmaiņas	Kvalitatīvas vai kvantitatīvas pozitīvas izmaiņas pēc tam, kad ieviesti revīzijas ieteikumi.
Rādītājs	Kvalitatīvs vai kvantitatīvs rādītājs, pēc kura novērtē izmaiņas.
Sākotnējā vērtība	Rādītāja vērtība, kas noteikta revīzijas laikā un kas raksturo revīzijā konstatēto problēmu / trūkumus.
Mērķa vērtība	Rādītāja vērtība, kas raksturo panāktās izmaiņas un kuru plānots sasniegt pēc ieteikuma ieviešanas.
Ieteikuma ieviešanas termiņš	Termiņš, līdz kuram tiks panāktas izmaiņas pēc tam, kad revidējamā vienība ir īstenojusi visas noteiktās darbības, kuras nodrošina ieteikuma ieviešanu. Ieteikuma ieviešanas termiņš seko pēc visu darbību izpildes.

Darbību īstenoņāji	Revidējamā vienība vai revidējamās vienības noteikta institūcija, kas atbildīga par darbības īstenošanu, nodrošinot ieteikuma ieviešanu.
Revidējamās vienības ziņošanas termiņš	Valsts kontroles noteikts termiņš, kad revidējamā vienība ziņo par visu revīzijas ieteikumu progresu, t. i., par visu ieteikumu ieviešanai veiktajām darbībām, kā arī par panāktajām izmaiņām pēc tam, kad būs nodrošināta visu darbību izpilde.

Sektora vadītāja

Natalja Mihailova

Departamenta direktore

Maija Āboliņa

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU